

Ο θάνατος του Ελευθέριου Βενιζέλου

/ [Ιστορία - Εθνικά Θέματα](#)

Σαν σήμερα το 1936, πεθαίνει στο Παρίσι, ο Ελευθέριος Βενιζέλος σε ηλικία 72 ετών. Γεννήθηκε το 1864 στις Μουρνιές Χανίων, και έμελλε να γίνει μια από τις μεγαλύτερες και πιο σημαντικές πολιτικές φυσιογνωμίες της χώρας.

Διετέλεσε επτά φορές Πρωθυπουργός, με μεγάλο μεταρρυθμιστικό έργο και υπήρξε πρωτεργάτης της νικηφόρας έκβασης των Βαλκανικών Πολέμων και της επέκτασης της Ελλάδος.

Στις εκλογές της 1ης Νοεμβρίου 1920, μεσούσης της Μικρασιατικής Εκστρατείας, ο Βενιζέλος ηττήθηκε και απογοητευμένος αναχώρησε από την Ελλάδα, ανακοινώνοντας ότι εγκαταλείπει την πολιτική. Κλήθηκε, όμως, να συνεισφέρει με τη διπλωματική του εμπειρία και το αναμφισβήτητο διεθνές κύρος που διέθετε, στη διαμόρφωση της Συνθήκης της Λωζάνης (24 Ιουλίου 1923), στην οποία σύρθηκε η ηττημένη Ελλάδα στα πεδία των μαχών της Μικράς Ασίας. Στις 15

Σεπτεμβρίου 1921 νυμφεύθηκε στο Λονδίνο, για δεύτερη φορά, την Έλενα Σκυλίτση (1874-1959), κόρη πλούσιας οικογένειας της Αγγλίας με καταγωγή από τη Χίο.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος επανήλθε στην κεντρική πολιτική σκηνή το 1928, μετά από μία μεγάλη περίοδο πολιτικής αστάθειας και κέρδισε τις εκλογές της 19ης Αυγούστου. Κυβέρνησε έως το 1932 σε μία ιδιαίτερα δύσκολη περίοδο για την παγκόσμια οικονομία («Κραχ» του 1929). Θα επιτελέσει σημαντικό έργο σε πολλούς τομείς (Ίδρυση Αγροτικής Τράπεζας, Συμβουλίου της Επικρατείας και Εθνικού Θεάτρου, ανέγερση 3.000 σχολικών αιθουσών), αλλά θα χρεωθεί τη χρεωκοπία της Ελλάδας τον Απρίλιο του 1932.

Ας δούμε πως διηγείται ο Κωνσταντίνος Τσάτσος ένα περιστατικό που έζησε, σαράντα χρόνια μετά τον θάνατο του Ελευθέριου Βενιζέλου, έξω από το λιμάνι των Χανίων, τη μέρα που γινότανε η κηδεία.

Γράφει ο αείμνηστος Τσάτσος:

Ο Μεταξάς δεν είχε αντίρρηση να τιμηθεί ο Βενιζέλος. Είχε όμως απαγορεύσει τη στάθμευση της σορού στην Αθήνα από το φόβο μήπως δώσει αφορμή σε λαϊκές αντικυβερνητικές εκδηλώσεις. Τότε μερικοί πήγαν στον Ισθμό να δουν να περνάει το αντιτορπιλικό που έφερνε το φέρετρό του από την Ιταλία. Οι περισσότεροι αποφάσισαν να πάνε στα Χανιά, για να παραστούν στην κηδεία του, που θα ξεκινούσε από εκεί για να φτάσει στον τόπο της ταφής, στο Ακρωτήριο. Δύσκολα όμως βρισκότανε θέση, έστω και στο κατάστρωμα, αν και όλα τα διαθέσιμα καράβια έκαναν έκτακτα δρομολόγια, για να φτάσει ο κόσμος τη στιγμή που θα αποβιβαζόταν το φέρετρο στην κρητική γη.

Τότε, μαζί με τον Γιώργο Σεφέρη, καταφύγαμε στον κοινό μας φίλο, τον «Καπετάνιο» όπως τον ονομάζαμε, τον Δημήτρη Αντωνίου, που ήταν δεύτερος πλοίαρχος στο επιβατικό «Ακρόπολις». Χάρis σ' αυτόν ξεκινήσαμε παραμονή βράδυ. Λίγο μετά την ανατολή αράξαμε σε μικρή απόσταση από τα τρία πολεμικά. Ανεβήκαμε στη γέφυρα του πλοιάρχου και από εκεί αντικρίσαμε στην πρύμνη του μεγαλύτερου το φέρετρο σκεπασμένο με την ελληνική σημαία και τους τέσσερις αξιωματικούς που στέκονταν τιμητική φρουρά γύρω του. Το λιμάνι, όλη η πολιτεία ήταν σκεπασμένη με μαύρα σεντόνια. Μονάχα πέρα ο Ψηλορείτης διατηρούσε ατάραχος τα χιόνια της κορυφής του.

Ένας κόμπος λύθηκε στο λαιμό μου και άρχισα να κλαίω. Ο Γιώργος πλάι μου έκλαιγε και αυτός και η απόγνωση ζωγραφίζονταν στο πρόσωπό του. Έκλαιγε το Γένος, την ώρα εκείνη, όπως το κλαίει σε όλη του την ποίηση. Μια στιγμή με

τράβηξε από το μανίκι. «Σε κλαίει ο λαός... Θυμάσαι;» -Λόγια ενός άλλου ποιητή για έναν άλλο ήρωα. -«Θυμάμαι». Και τι δε θυμόμουν! Τόσων χρόνων τραγικές συγκρούσεις, δόξες και καταστροφές. Τον Βενιζέλο, εύθυμο και χαριεντιζόμενο, στο πατρικό μου. Τον Βενιζέλο στο Παρίσι. Τον Βενιζέλο μετά την απόπειρα. -Πλάι μας έκλαιγε, σιωπηλά και αυτή, μια τιμημένη δέσποινα της εποχής, η κυρία Έλλη Αδοσίδη, γυναίκα του Γενικού Διοικητού της Μακεδονίας επί Κυβερνήσεως Βενιζέλου.

Όταν βγήκε το φέρετρο στην προκυμαία και επρόκειτο να το σηκώσουν στους ώμους των Έλληνες αξιωματικοί, όρμισαν οι γέροι συμπολεμιστές του οπλαρχηγού και το άρπαξαν κυριολεκτικά από τα χέρια της τιμητικής φρουράς και κρατώντας το σαν τρόπαιο το σήκωσαν απάνω από την ανθρωποθάλασσα βαδίζοντας προς το Ακρωτήρι. Μακρύς ο δρόμος. Ανθόσπαρτος, λιβανισμένος από την πόλη ως το Ακρωτήρι. Αυτό που σημαίνει «Πάνδημος κηδεία» τότε το ένιωσα. Κλαίγαν όλοι. Όλοι κλαίγαν τον νεκρό και ο καθένας ένα κομμάτι μαζί της ζωής του. Ο καθένας ένα όνειρο, ένα όραμα της Ελλάδας.

Ο Σεφέρης όλο και μου μιλούσε για τη μικρασιατική καταστροφή, το σημαδιακό για τη ζωή του γεγονός, από το οποίο ποτέ του δεν απομακρύνθηκε. Ήμαστε της γενιάς της αναστημένης με τη Μεγάλη Ιδέα, μα που ήταν μοίρα της και χρέος της να την θρηνήσει και να τη θάψει.

Στο Παρίσι η ταρίχευση δεν είχε γίνει σωστά και το πρόσωπο του νεκρού ήταν μελανιασμένο και κάπως παραμορφωμένο.

Δεν θυμάμαι πιο τίποτα από την επιστροφή μας. Μόνο τούτο: πως ήμαστε σαν αδειασμένοι. Χρειάστηκε καιρός για να ξαναχτίσουμε τον μέσα μας κόσμο.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος στη νεκρική του κλίνη

[ΔΕΙΤΕ ΕΠΙΣΗΣ: ΕΡΕΥΝΑ: Ο Ελευθέριος Βενιζέλος στη Μητρόπολη \(ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΦΩΤΟ\)](#)